

1

Doğan Kaya Armağanı

70. Yaş Hatırası

1

Doğan Kaya
Armağanı
70. Yaş Hatırası

Doğan Kaya Armağanı

70. Yaş Hatırası

Cilt 1

Sivas - 2021

Doğan Kaya Armağanı

70. Yaş Hatırası

Cilt 1

Editörler

Serhat Sabri Yılmaz

Hakan Çelikten

Esra Kaan Çelikten

Yabancı Dil Editörü

Taha Tuna Kaya

ISBN: 978-605-74695-1-9

1. Baskı: Sivas, 2021

Vilayet Kitabevi: 39

Yayın Yönetmeni: Kadir Mahiroğulları

Kapak Tasarımı: Sercan Arslan

Baskı / Cilt:

Step Ajans Matbaacılık (Sertifika No: 45522)

Göztepe Mah. Bosna Cad. No: 11

Bağcılar/İstanbul - Tel: 0212-4468846

Vilayet Kitabevi

Yunus Mahiroğulları

Paşa Camii Altı Nu: 15 Sivas

Tel.: +90 346 225 22 96

vilayetkitabevi@hotmail.com

Eserde yer alan yazıların fikrî sorumluluğu yazarların şahsına aittir.

Doğan Kaya Armağanı

70. Yaş Hatırası

Cilt 1

Editörler

Serhat Sabri Yılmaz

Hakan Çelikten

Esra Kaan Çelikten

Dr. Doğan Kaya

İçindekiler

CİLT 1

Ön Söz / xvii

Dr. Doğan Kaya'nın Akademik Özgeçmişı / 1

Haz. Serhat Sabri Yılmaz

Dr. Doğan Kaya ile Hasbihâl / 41

Serhat Sabri Yılmaz

Sevenlerinin Kaleminden Doğan Kaya

“Ben Demek Sen Demek” / 49

Ayşe Benek Kaya / 49

Ağabeyim... / 57

Uğur Kaya

Arkadaşıım Doğan Kaya / 65

Naciye Ata Yıldız

Dr. Doğan Kaya / 69

Adil Ali Atalay

Yola Gönül Vermiş Bir Kültür Çınarı: Doğan Kaya-Mahcubî / 71

Kamber Durna

Oturumlar Arası Çay Molası veya Birkaç Fıkra İçin Ara / 73

Cengiz Göksen

Benim Gözümle Doğan Kaya / 77

Ahmet Necip Günaydın

Doğan Kaya ile Nasıl Tanıştım? / 81

Hayrettin İvgin

- Dost, Arkadaş, Ağabey, Can: Kaya Doğan / 87
M. Fatih Köksal
- Asker Arkadaşım, Kadim Dostum Doğan Kaya / 93
Adnan Mahiroğulları
- Orta Boy Adamın Büyüklüğü / 95
Tahir Orucov
- Türkoloji'nin Doğan Abisi ve Hocası / 97
Mehmet Naci Önal
- Sivas'ın Doğan Kaya Hoca'sı / 99
Kadir Pürlü
- Halk Edebiyatı Ailesinin Pozitif Yüzü: Dr. Doğan Kaya / 107
Esmâ Şimşek
- Hem Hoca Hem Ağabey / 113
Ergün Veren
- Doğan Kaya ve Erman Artun'la Anılar Demetinden Biri / 117
Mehmet Yardımcı
- Dr. Doğan Kaya'nın Folklor Çalışmalarına Dair**
- Doğan Kaya'nın Folklor Alanında Yaptığı Çalışmalar / 121
Hakan Çelikten (Arş. Gör. Dr.)
- Doğan Kaya'nın Âşıklık Geleneği Çalışmaları ve Ozanlık Yönü / 141
Serhat Sabri Yılmaz (Dr.)
- Türk Dilinin Sözlükleri ve Doğan Kaya'nın Sözlük Çalışmaları / 165
Esra Kaan Çelikten
- Fidandan Çınara: Doğan Kaya ve İlk Folklor Yazıları / 179
Betül Ataman

Doğan Kaya Kütüphanesi ve Etnografya Müzesi / 197
Birsen Akpınar

Dr. Doğan Kaya'ya Armağan

Kul Hüseyin Âşık Kolu / 233
Ali Cem Akbulut

Halk ve Halk Şairlerinin Dilinden Çukurova'da Millî Mücadele / 253
Bülent Arı (Prof. Dr.)

Şehir ve Şahsiyet İlişkisi Bağlamında Ankara ve Hacı Bayram-ı Veli / 265
İbrahim Ethem Arıoğlu (Doç. Dr.)

Geçiş Dönemleri Bağlamında Güdül'de Evlilik Törenleri / 283
Abduselam Arvas (Prof. Dr.) & Mustafa Şencan

"Koroğlu" Dastanında Tarixilik / 295
Naile Asker (Doç. Dr.)

Muallim Oğlu Muallim / 303
Ramiz Asker (Prof. Dr.)

II. Meşrutiyet Dönemi'nden Karakteristik Bir Tiyatro Metni: İstibdadın Son
Günü yahud Zavallı Valide / 311
Yakup Avcu

Artvin'de Âşıklık Geleneğinin İcrası, Yaşatılması ve Usta-Çırak İlişkisi
Bağlamında "Âşık Aileler" / 327
Sedat Bahadır (Doç. Dr.)

Elazığ/Harput Türkülerinde Dağ Kültü / 345
Nedim Bakırcı (Prof. Dr.)

Kuzey Makedonya Türklerince Söylenen Türkülerde Kadın Tefekkürü /
359
Gülçin Balat

- Sümmânî'nin Şiirlerinde Güzel Kadın Tipolojisi / 373
Uğur Başaran (Dr. Öğr. Üyesi)
- Mir'atü'l-Beyt'te Şifalı Bitkilere Dair Bilgiler / 383
H. Dilek Batislam (Prof. Dr.)
- Irak Türkmen Halk Kültüründe Mum Yakma Geleneği / 393
Necdet Yaşar Bayatlı (Prof. Dr.)
- Hegemonik Erkeklik Etkisinde Varyantlaşan Bir Türkü: "Güzeller Bezenip Toya Giderler" / 403
Salahaddin Bekki (Prof. Dr.)
- Gürcü ve Türk Kültüründe Ejderha Simgesi / 423
Mzisa Buskivadze
- Kangal İlçesi ve Merkez Köylerinin Arazi Adları Üzerine Bir Araştırma / 429
Hüseyin Cılga
- "Toprak" Kelimesine Yüklenen Anlamlar / 443
Zekiye Çağınlar (Dr. Öğr. Üyesi)
- Âşıklık Geleneğinden Rock Müziğe Değerini Kaybetmeyen Bir Taşlama: "Şeytan Bunun Neresinde?" / 455
Adil Çelik (Öğr. Gör. Dr.)
- Bir Edebiyat Tarihçisinin Tiyatro Eseri: Bedriye / 471
Selma Çelik
- Bir Kasaba Aydını: Abdurrahim Fahimî ve Merkezî Otorite / 491
İsmet Çetin (Prof. Dr.)
- Türkülerde Var Olmak / 505
Gülida Çetindağ Süme (Doç. Dr.)
- Kazak Kültüründe Kutsal At / 513
Ali Abbas Çınar (Dr. Öğr. Üyesi)

Erzurumlu Emrah: Dervişlikten Şeyhliğe Uzanan Uzun ve İnce Yolda /
521

Ramazan Çiftlikçi (Dr. Öğr. Üyesi)

Ahmet Mithat Efendi'nin Dünyaya İkinci Geliş Yahut İstanbul'da Neler
Olmuş İsimli Romanında Geleneksel Anlatıların İzleri / 549

Volkan Çil

Hayvancılık Teknolojisinin Geleneksel Türk Dünya Görüşüne Tesiri
Bağlamında Koç Katımı Şenlikleri / 573

Özkul Çobanoğlu (Prof. Dr.)

Saha Türklerinde Balıkçılık ve Su Ruhu ile İlgili Bir Ritüel / 583

Muvaffak Duranlı (Doç. Dr.)

“Küçük Âşık” Hayfi ve Manisa Yangını Destanı / 593

Ali Duymaz (Prof. Dr.)

Âşık Edebiyatı Ürünlerinden Hareketle Biyografi Yazılmasında Karşılaşılan
Sorunlar ve Çözüm Önerileri / 599

Dilaver Düzgün (Prof. Dr.)

Âşık Elesker'in Şeceresi (1852-1926) / 609

Nazır Ehmeli (Dr.)

Toprak Mahkûmları, On Yılın Romanı, Cephe Gerisi, Afrodit
Buhurdanında Bir Kadın Adlı Romanlarda Toplumsal Bir Yük Hâline
Gelen Ödev: Vergi / 625

Cengiz Eken (Dr.)

Âşık Sümmâni'nin Vatan ve Millet Anlayışı / 635

Metin Ekici (Prof. Dr.)

Kazak Türklerinin Atasözlerinde Stereotipler / 649

Gökçe Emeç (Arş. Gör.)

Gizli Kalmış Yönleriyle Selami Münir Yurdatap'ın Hayatı ve Halk Edebiyatı
Eserleri / 667

Necla Gül Ercan

Mevlânâ ve Hacı Bektâş-ı Velî'de İnsan Telakkisi / 675

Ahmet Gökbel (Prof. Dr.)

Temel Fıkralarında Kadın / 683

Rukiye Gökşen & Cengiz Gökşen (Prof. Dr.)

Sözün Büyülü Gücü: Kırgız Türklerinin Destanlarında Kargış Motifi / 697

Şule Gümüş (Dr. Öğr. Üyesi)

Karagöz'ün İlk ve Ortaöğretim Müfredatı Öğretiminde Kullanımı: Karagöz Öğrenci Ansiklopedisi Örneği / 713

Ahmet Özgür Güvenç (Doç. Dr.)

Metinlerarasılık/Yenidenyazım Bağlamında Çankırı'dan Derlenen İki Tepegöz Anlatısı / 729

Cavit Güzel (Dr. Öğr. Üyesi)

Uygur Ağıtlarının Şekil, İçerik ve İcra Özellikleri Üzerine / 747

Alimcan İneyet (Prof. Dr.)

Baskil Halk Kültüründe Kod Oluşturmuş Birtakım İnanç Kültürleri / 761

Yaşar Kalafat (Dr.)

Dadaloğlu'nun Yattığı Yerle İlgili Yeni Görüşler / 783

Taha Tuna Kaya (Arş. Gör.)

CİLT 2

Daşhovuz Vilayetinden Üç Türkmen Masalı ve Değerler Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi / 793

M. Fatih Kirişçiöğlü (Prof. Dr.)

19. Yüzyılda Bir Halk Şairinin Yazıp Yayımladığı Ermeni Harfleriyle Türkçe Nasreddin Hoca Kitabı / 803

M. Sabri Koz

Kastamonulu İshâk-zâde Fevzî Mecmuası'nda Erzurumlu Emrâh / 827

M. Fatih Köksal (Prof. Dr.)

- Türk Edebiyatında Elifnâme ve Hüsni'nin Elifnâme'si / 867
Orhan Kurtoğlu (Prof. Dr.)
- İran Azerbaycan'ın Qerb Bölgelerinde Folklor Potansiyelleri ve Folklorun
Toplanma Tedqiq ve Neşrinde Bezi Problemler ve Çözüm Yolları / 883
Tohid Melikzade (Dr.)
- Yaşnamelerde Mekân Anlayışı: Rza Baharlı'nın "Vücutname"si Örneğinde
/ 889
Elmira Memmedova-Kekeç (Doç. Dr.)
- Dijital Bedenlerin Kullandığı Atasözleri ve Deyimler / 899
Kübra Morkoç
- Atasözleri Hangi Anlamda Kullanılır? / 919
Atiye Nazlı (Dr. Öğr. Üyesi)
- Atasözlerinde Kalıplaşma ve Estetik / 933
Mehmet Naci Önal (Prof. Dr.)
- Ardıç Ağacı ve Tütsü Olarak Kırgızistan'da Kullanılması / 949
Metin Özarıslan (Prof. Dr.) & Ezgi Oya Gümüş
- Şiirimizde Tevafuk, İntihal, Nazire ve Üçüncü Şahısların Sorumluluğu /
973
Ahmet Özdemir
- Âşık Kahvesinden Medyaya Doğru Bir Gelenek Yolculuğu: Gümüşhaneli
Âşık Kul Nuri / 999
Mehmet Özdemir (Dr. Öğr. Üyesi)
- Âşıklık Geleneği ve Kültürel Patronajlık / 1023
Nebi Özdemir (Prof. Dr.)
- Alıp Manaş'tan Bamsı Beyrek'e / 1067
İsa Özkan (Prof. Dr.)

- Anadolu Masallarında “Katır-Satır Seçimiyle İlgili Bitiş Formelleri” Üzerine
Bir Tahlil Denemesi / 1073
Ferhat Özmen (Öğr. Gör. Dr.)
- Kitab-1 Dede Korkut’un 1958 Tarihli Almanca Çevirisi (Das Buch des Dede
Korkut) İçin Son Söz / 1085
Joachim Hein / Çev. Ali Osman Öztürk (Prof. Dr.)
- Yozlaştırılan Türkçemiz-I / 1095
Burhan Paçacıoğlu (Dr.)
- Sanal Ortamda Sümmani / 1109
Gürol Pehlivan (Dr. Öğr. Üyesi)
- Aşık Ədəbiyyatının Milli və Tarixi Özəlliği / 1127
Məhərrəm Qasımlı (Prof. Dr.)
- Aşık Camal ve Mühiti / 1135
Aynur Qəzənfərqi (Dr.)
- Ad Bilimi Dünyasına Nasıl Girdim? / 1145
Saim Sakaoğlu (Prof. Dr.)
- Halkbilimi Anlatı Türlerinin Değişim ve Dönüşüm Dönemlerinde Bir Yazar
Olarak Süleyman Tefik Özzorluoğlu ve Eserleri / 1153
Sait Sayar
- Âşık Veysel’in Yaşamında Kırılma Noktaları ve Bunların Kişiliğine Etkileri
/ 1169
Mustafa Sever (Prof. Dr.)
- Uşak’tan Derlenen Bilmecelerin Konu-Yapı-Şekil ve İşlevleri Bağlamında
Değerlendirilmesi / 1179
Erhan Solmaz (Dr. Öğr. Üyesi)
- Dambur ve Saz İlişkileri / 1195
Leman Süleymanova (Doç. Dr.)

- Türkmenistan'da "Aydım" Söyleme Geleneği / 1209
Halil İbrahim Şahin (Prof. Dr.)
- Bir Destan Kahramanı Mihralı Bey'e Hamidiye Sancağı Verilmesi / 1227
Salih Şahin
- Azerbaycanın İlk Folklorçusu: Baba Kuhi Bakuvi / 1241
Ali Şamil
- Elazığ Halk Kültüründe Avcılık, Keklik ve Keklik Avı / 1255
Ebru Şenocak (Doç. Dr.)
- Annelik Duygusunun Türk Ninnilerine Yansıması ve Psiko-Sosyal Açından Değerlendirilmesi / 1281
Esmâ Şimşek (Prof. Dr.)
- Yeni Atasözü ve Deyimler Hakkında Bazı Tespitler / 1303
Nail Tan
- Kara Müftizade Hazım Ağâh Efendi'nin Irak Bektaşî Tekkelerini Anlatan Mektubu: Irak'ta Bir Bektaşî Babası Hacı Hüseyin Mazlum Baba / 1311
Ahmet Taşgın (Prof. Dr.)
- Âşık İlhami Demir ve "Cehizini Seren Kız" Hikâyesi / 1329
M. Mete Taşlıova (Prof. Dr.)
- Dua, Beddua ve Dilek Bağlamında Erzincan Türkülerinin Değerlendirilmesi / 1349
Necdet Tozlu (Doç. Dr.)
- Klasik Halk Hikâyelerinden Realist İstanbul Hikâyelerine Hegemonik Erkeklik İmajının Geçirdiği Değişim ve Dönüşümler Üzerine / 1363
Emrah Tunç (Arş. Gör. Dr.)
- Toplumsal Bellekte Kafkaslar ve Türkistan'da Ermeni Mezalimi / 1393
Fatma Ahsen Turan (Prof. Dr.)

Modern Mizah Teorilerinden Uyumsuzluk Teorisi ve Nasreddin Hoca Fıkraları / 1411

Fikret Türkmen (Prof. Dr.)

Festivallerin Yapısında Meydana Gelen Değişim ve Dönüşümlerin Festival Kavramı Üzerine Etkileri / 1419

Nilgün Türkmen (Dr. Öğr. Üyesi)

Halk Kültürümüzde Ayrılık Üzerine Notlar / 1441

Müjgân Üçer

Anadolu Âşıklık Geleneği İçinde Kangallı Âşıkların Yeri ve Arkaik Kelimelerin Kullanımı / 1447

Mehmet Yardımcı (Dr.)

Kohlberg'in Zihinsel Ahlâki Gelişim Kuramına Göre Akıl Okulu Masalının İncelenmesi / 1457

Meltem Yılmaz (Arş. Gör. Dr.)

Türk Dünyası Atasözlerinde "Söz" Üstüne Söylenmiş Atasözleri / 1485

Neslihan Huri Yiğit (Dr. Öğr. Üyesi)

Akşemseddin'in Şiirlerinde İnsan / 1499

Ayşe Yücel Çetin (Prof. Dr.)

Bâbü'r Şah Hikâyesi Üzerinde Bir İnceleme / 1509

Bilâl Yücel (Prof. Dr.)

Ozanların Dilinden Doğan Kaya / 1521

Fotoğraflarla Doğan Kaya / 1537

Ön Söz

Hayatımızdaki kadere bağlı tercihler, bu tercihlerin ördüğü karmaşık ağlar ve bunların tamamıyla şekillenen bir ömür... Nihayetinde kim olacağımızı, nasıl birine dönüşeceğimizi tayin eden ve pek de üstünde durmadığımız ince ayrıntılardır bu karmaşık yapılar. Biraz klişe olabilir, lakin herkesin hayatında kaderin hâkimiyetinde gerçekleşen kırılma noktaları vardır. Yaşadığım kırılma noktalarının olumsuz olanlarını görmezden gelerek hayatıma ve belki de kişiliğime yön veren olumlu kırılma noktalarından birini zikredeceğim. Ki bu kırılma, aslında şu anda elinizde bulunan çalışmayı da ortaya çıkardı diyebilirim. 2011 yılında Erciyes Üniversitesinden Türk Dili ve Edebiyatı diplomasıyla mezun olduktan sonra ilme, araştırmaya heves eden her heyecanlı genç gibi ben de yüksek lisans eğitimi için kolları sıvamıştım. Bugün daha iyi anladığım -ilmî anlamda- eksik ve zayıf yönlerimden bihaber hâlde, biraz da cahil cesaretiyle Sivas Cumhuriyet Üniversitesine başvuru yapmaya karar verdim. Elbette bu karar aşaması, hiç bilmediğim bir bölümün Türk Halk Edebiyatı hocalarını tanımamı gerektiriyordu. Lisans yıllarımda hazırladığım Türk Halk Edebiyatı bitirme tezimde sık sık rastladığım bir isim olan Doğan Kaya'nın adını da bölüm hocaları arasında görünce aklımdan "Demek ki Sivas'la ilgili bu kadar çok kültürel çalışmaya imza atmış Doğan Kaya hocayla da tanışabileceğim." diye geçirmiştim. İlk başvurumda ne yazık ki Doğan Hoca'm ciddi sağlık sorunlarından dolayı mülakatlara katılamamıştı. Açıkçası hocamın sağlık sorunu yaşamış olması ve onunla tanışmamış olmam da o sene sınavda başarısız olmam kadar üzmüştü beni. O yıl, tekrar hazırlanarak ve daha güçlü bir şekilde yine aynı üniversiteye başvurmaya karar verdim. 2012 yılına denk gelen bu dönemde, Sivas Kitap Fuarı'nda gezerken bir yerde Doğan Kaya adını duyunca bir anda duraksadım ve hocamın adını zikreden şahsa "Doğan Bey'i tanıyor musunuz? Kendisi burada mıdır?" diye sordum. "Az önce buradaydı." cevabını aldığımda üzüldüğümü gören bu şahıs, hocayı arayabileceğini söyledi. Ben de memnun olacağımı söyledim. Hocaya "Sizinle tanışmak isteyen bir genç var." dendiğini duyduktan sonra hiç tahmin etmediğim bir şey oldu ve Doğan Hoca eve giderken uzunca bir yoldan geri döndü. Fuar yakınlarında ayaküstü muhabbet ettiğim hocamla yüz yüze ilk kez orada tanışmıştım. Halkbilimine meraklı olduğumu ve o yıl da yüksek lisans için başvuracağımı söylediğimde

hocam tavsiyelerde bulundu ve yaklaşık yarım saatlik bir sohbet gerçekleştirdik. Vedalaştıktan sonra yanımdaki arkadaşşıma, Doğan Hoca'nın o kadar yolu dönerek gayet ilgili davranmasına şaşırđıđımı söyledim. Türkoloji alanında isim yapmış birinin son derece mütevazı bir tutum sergilemesi ve teşvik edici tavrı şu gün bile beni etkiler; mütevazı biri olmaya gayret ederim. Hocamın da ifadesiyle “Çenesi yukarıda gezme”yi beceremeyenlerden olmayı düstur edindim diyebilirim.

Doğan Hoca'mın teşvik edici tavrı sayesinde daha çok çalışarak tekrar sınava girdim. Bu defa mülakatta hocam da vardı. Fakat biraz da talihsizlikle yine kazanamadım ve o yıl da yılmadan Türk halkbilimi alanıyla ilgili çalışmaya devam ettim. İtiraf etmeliyim ki artık Sivas'tan da umudumu kesmişim. O yüzden başka bir üniversiteye başvurduğum ve başarılı olarak kaydımı yaptırdım. Kısacası 2013'ün eylül ayında başka bir üniversitede yüksek lisans eğitimine başlamak üzereydim. Ama aklım hâlâ Sivas'taydı. Sivas'ta başvuruların son günüydü ve birkaç saat kalmıştı. Sivas Cumhuriyet Üniversitesine başvurmakla ilgili kara kara düşünerek eve giderken bir ses duydum. “Hayırdır delikanlı? Ne bu dalgınlık?” demişti biri. Hazırlıksız yakalandığım için aniden sağşıma döndüm. Sesin sahibi Doğan Hoca'ydı. Hocamı görünce oldukça memnun oldum ve derdimi paylaştım. Hocam da puanlarımı sordu; ALES ve yabancı dil puanlarımı yeterli görerek bu yıl daha şanslı olduğumu, süre dolmadan derhâl Sivas'a başvuru yapmam gerektiğini söyledi. Hocamın yine teşvik edici tavrı sonucunda koşar adım eve giderek belgelerimi aldım ve üçüncü kez Sivas'a başvuru yaptım. Hem daha tecrübeli olmam hem puanlarımın daha iyi olması hem de Doğan Hoca'nın “Türkoloji senden ekmek yer.” demesi neticesinde nihayet Sivas'ta yüksek lisans eğitimine başladım. İşte benim olumlu anlamda hayatımın kırılma noktası, hocama yolda denk gelmem oldu. İster tevafuluk diyelim ister tesadüf diyelim, çoğumuzun hayatında böyle kırılma anları oluyor.

Yüksek lisans eğitimine büyük bir şevk ve azimle başladım. Her derse gayretli bir şekilde çalışarak gidiyordum. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı bölümü hocaları bana hem alanla ilgili hem de ahlâkî yönden epey şey kattılar. Doğan Hoca'yla işlediğimiz Dede Korkut Kitabı ve daha sonra da cönk okumalarıyla ilgili dersler, sıradan bir dersin ötesindeydi. Tuttuğum notları öğrencilerime aktarma sözünü verdiğim birbirinden özel zamanlardı. Doğan Hoca, Dede Korkut Kitabı'nın ayaklarının “hüner” ve “erdem” üzerine bastığını öyle etkileyici anlatırdı ki alanla ilgilenen herkesin bu dersleri takip etmesini isterdim. Hocamın halkbilimiyle ilgili tabiri caizse

bir umman oluşu ve mükemmel hafızası da beni bu dönemde oldukça etkilemişti.

Öğrencisinin hâlinde anlayan, hocalığının yanı sıra babalık da yapan mümtaz bir şahsiyet olarak zikredebileceğim Doğan Kaya'nın herkesçe bilinen bir özelliği de çok çalışkan olmasıdır. Tembelliğe meylettığım her an, gece gündüz demeden sürekli çalışan ve üreten hocam aklıma gelir ve içten içe utanarak çalışmalarına devam ederim. Öyle ki Doğan Hoca için “gün 28 saat”tir ve eğer samimi bir şekilde Türklük bilimine hizmet etmek istiyorsanız sizin de gün aşırı çalışmanız gerekir. Çalışkanlığı ve üretkenliği istikrarlı şekilde sürdürmek ve bu azmi başkalarına da aşılama o kadar önemlidir ki eğer hayatınızda bulaşıcı bir şey olacaksa bu azim olmalıdır. Nitekim Doğan Hocanın azmi ve çalışkanlığı da çevresindekilere fazlasıyla bulaşmıştır. Halkbilimi camiasında Sivas Okulu olarak zikredilen bu çevre; hocanın azmi, tecrübesi ve yönlendirici olmasıyla yılın 12 ayında üretmeye devam ediyor.

İstikrarın disiplinden geldiğini söylemek de yerinde olacaktır. Doğan Kaya dediğimiz zaman akla gelen şeylerden biri de çalışma disiplini ve yöntemidir. Erken saatlerde başlayan çalışma temposuyla neyi nerede bulacağını bilmek, düzenli bir arşive sahip olmak sanırım başarının anahtarlarından biridir ki bunu da canlı canlı görerek Doğan Hoca'mdan öğrendim. Hocanın arşivcilik yönü, zikredilmeye ve görülmeye değerdir. Neyi ne zaman nereye koyduğunu bilir. Bunları suistimal etmeyeceğine inandığı herkesle canı gönülden paylaşır. Düşünün ki Doğan Hoca bunu tüm Türk dünyasıyla paylaşıyor. Kendi yaptığı çalışmaların yanı sıra pek çok çalışmada dolaylı olarak izi ve etkisi vardır. Hiçbir yerde bulamayacağımız belge ve bilgiler ya evrak ya kitap ya da dijital veri olarak hocanın arşivinden çıkar. Böyle bir durumla sık sık karşılaştığımız için de artık şaşırmayı bırakırsınız. Gelgelelim böyle bir zenginlikten suistimal etmeden faydalanmak da epey zor bir iştir. Suistimal hissi oluştuğu anda Doğan Kaya tarafından bütün kapılar yüzünüze kapatılabilir. Öncelikle siz gayret etmeli, hazıra konmadan gerekli çabayı göstermelisiniz. Hocanın da deyimiyle Türkoloji'nin sizin ekmeğinizi yiyeceğine kanaat edildiğinde artık binlerce kitap, belge vs. canı gönülden sizinle paylaşılır. Doğan Kaya'nın diğer özellikleri gibi arşivci ruhu da bulaşıcıdır.

Hocamdan öğrendiğim şeylerden biri de “aktif dinlenme”dir. Hocanın mola verdiği her an ufak tefek sayılabilecek faydalı işlerle uğraştığına çok kez şahit olmuşumdur. Ya elinde bir kitap vardır ya eline geçen bir belgeyi tarıyordur ya da cönk okuması yapıyordur. Bunları bazen yemek yerken bazen televizyon karşısında yapar. Zihni daima halkbilimiyle meşguldür.

Bundan dolayı da mübalağasız, günde 4-5 tane çalışma konusu bulur. Bulmakla da kalmaz, bunları çevresiyle paylaşır. Hatta bazen aniden telefon çalar ve “Bu konuda hiç çalışılmadı, sen en iyisi kolları sıva.” der. Siz de o heyecanla hemen çalışmalara başlarsınız. Bu satırları okuyan pek çok kişi de mutlaka Doğan Hoca'nın tavsiye ettiği konularda tez, makale, bildiri veya kitap hazırlamıştır.

Hocamın mütevazı duruşu, hayata pozitif bakması ve enerjisi, bu enerjinin karşı tarafa geçmesi feyz alınması gereken özellikleridir. Öyle ki hocamın nahif tavrının yansımaları, öğrencilerinin hocamızı görünce tebessüm ederek gözlerinin parlamasında görüyoruz. Elinizdeki çalışmanın sadece “İçindekiler” kısmına göz atmanız bile Doğan Kaya'nın insanî ilişkilerdeki başarısını gösterecektir. Doğan Hoca, halk edebiyatı camiasının hocası, babası, ağabeyi, pozitif yüzüdür. 100'e yakın ismin bu esere katkı sağlaması da bu insanî ilişkilerin bir tezahürüdür.

Akademideki geleneği devam ettirmek ve hocamızı taltif etmek adına oluşturduğumuz “Doğan Kaya Armağanı”nı belli başlı kısımlara ayırmakta fayda gördük. İlk olarak Doğan Kaya'nın -üretkenliğine şahit olacağımız çalışmalarının listesine yer verdik. Sonraki başlıkta ise hocamla 2020 yılında yaptığım kısa bir söyleşi yer alıyor. Bir diğer bölüm, hocamızın sevenleri tarafından kaleme alınan 16 yazının yer aldığı hatıralar, temenniler bölümüdür. “Dr. Doğan Kaya'nın Folklor Çalışmalarına Dair” adını verdiğimiz kısımda ise hocamızın öğrencileri olarak folklorun farklı alanları üzerine yaptığı çalışmaları değerlendirdik. Bir sonraki kısımda, Türkiye, Azerbaycan, Gürcistan gibi farklı coğrafyalardan çok sayıda akademisyen ve araştırmacının Doğan Kaya'ya armağan ettikleri yazılara yer verdik. 85 adet ilmî yazının yer aldığı bu bölüm, yazarlarımızın soyadlarına göre alfabetik olarak düzenlenmiştir. Akademik unvanlar ise “İçindekiler” bölümünde parantez içinde ve ilgili yazıların dipnotlarında verilmiştir. Yazıların her anlamda tek tip olmasına azamî gayret gösterildiğini de belirtelim. Gözden kaçan hatalar var ise affola...

Çalışmanın beşinci bölümünü, ozanlarımız tarafından hocamıza yazılan şiirlere ayırdık. Geçmişten günümüze kadar yazılan çok sayıda şiiri tespit ederek ozanlarımızın mahlaslarına göre alfabetik olarak sıraladık. Bu bölümde, âşıklık geleneğine tarifi mümkün olmayan hizmetlerde bulunmuş, halk şairlerine destek olan ve sahip çıkan Doğan Kaya'yı ozanların gönlünden göreceksiniz. Son bölüm ise hocamın çocukluk ve gençlik yıllarını, akademik kariyerini yansıtan “Fotoğraflar” bölümüdür.

Hocamızın 70. yaş dönümünü taçlandırmak ve anlamlandırmak adına hazırladığımız bu çalışmayı yaparken pek çok ismin desteği ve teşvikiyle karşılaştık. Bilhassa tecrübesi ve yol gösterici tutumuyla çalışmanın başından sonuna kadar bizlere destek olan Prof. Dr. Metin Özarıslan hocama teşekkür etmek istiyorum. Bu yola çıkarken beni yalnız bırakmayan değerli arkadaşlarım Hakan Çelikten ve Esra Kaan Çelikten'e; yabancı dil editörlüğümüzü yaparak yardımını esirgemeyen Taha Tuna Kaya ağabeyime; gerekli durumlarda bizlere büyük bir özveriyle yardımcı olan arkadaşlarımız Yakup Avcu ve Betül Ataman'a da sonsuz teşekkürler. Bir teşekkür de "Doğan Kaya Armağanı"nın ortaya çıkmasına katkı sağlayan tüm yazarlarımıza... Türkoloji'ye 1972'den beri hizmet eden, eserleri pek çok üniversitede okutulan ve öğrencisi, çırağı olmaktan ötürü onur duyduğum kıymetli hocam, ustam Dr. Doğan Kaya'yı verdiği hizmetlerden ötürü taltif etmek, sevenlerine bu imkânı sunmak oldukça önemliydi. Vefa borcu olarak gördüğümüz bu çalışmayı kendisine büyük bir saygı ve sevgiyle armağan ediyoruz. Hocamızın Türkoloji'ye nice hizmetlerde bulunmaya devam etmesini, bizlere tecrübesiyle ışık olmasını temenni ediyor; kendisine bundan sonraki yaşamında sağlık, sıhhat ve mutluluk diliyoruz.

Serhat Sabri YILMAZ

Doğan Kaya Armağanı

70. Yaş Hatırası

1

PIŞMEK İSTİYORUM

Aşkın ile cezbe gelip
Dolup taşmak istiyorum
Kudretine Yâ Rab hayran
Kalıp şaşmak istiyorum

Yakar gönlü hicran dağı
Yakın ola vuslat çağı
Benlik denen yüce dağı
Delip aşmak istiyorum

Ne masiva ne de ağyar
Aynı vardan olmuşuz var
Ya Hak Ya Hak diyerek nâr
Olup pişmek istiyorum

MAHCUBİ'nin bu niyazı
Çoğa saysın Rabb'im azı
Dil teliyle tevhit sazı
Çalıp coşmak istiyorum

1. CILT ISBN 978-605-74695-1-9

TK. ISBN 978-605-74695-0-2

